

- © Traducerea și permisiunea pentru republicare au fost oferite de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova în scopul includerii sale în baza de date HUDOC a Curții.
- © The present text and the authorisation to republish it were granted by the Constitutional Court of the Republic of Moldova for the purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.
- © La traduction et l'autorisation de republier ont été accordées sous l'autorité de la Cour Constitutionnelle de la République de Moldova à son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

Strand Lobben și alții v. Norvegia [MC] - [37283/13](#)

Hotărârea din 10.9.2019 [MC]

Articolul 8

Articolul 8-1

Respectarea vieții de familie

Carențele din procesul de luare a deciziilor care au condus la adoptarea unui copil vulnerabil de către părinții adoptivi: *încălcare*

În fapt – În septembrie 2008, prima reclamantă, care era necăsătorită, a dat naștere unui copil X (cel de-al doilea reclamant). Serviciile de protecție a copilului au considerat că aceasta avea nevoie de asistență pentru îngrijirea lui X. Ea a consimțit să stea împreună cu fiul ei la un centru de familie în primele luni de viață a copilului, astfel încât să-i poată fi evaluate abilitățile de a-i acorda o îngrijire adecvată. Cu trei săptămâni mai târziu, ea și-a retras consimțământul. Totuși, serviciile de protecție a copilului au obținut, mai întâi, un ordin de îngrijire de urgență în octombrie 2008, în a cărui aplicare copilul a fost încredințat unei familii adoptive, iar apoi un ordin permanent de îngrijire, în martie 2009. În decembrie 2011, Comisia bunăstării sociale a emis un ordin de privare a autorității parentale a mamei, care autoriza adopția copilului de către părinții adoptivi. Acest ordin a fost menținut de Tribunalul municipal în februarie 2012. Deși situația generală a primei reclamante s-a îmbunătățit (ea s-a căsătorit și a născut o fată, pe care, se pare, putea s-o îngrijească), s-a reținut că nu era suficient de capabilă să vadă sau să înțeleagă nevoile speciale ale copilului, care fusese descris ca fiind vulnerabil de către experți și care, în eventualitatea în care acele nevoi nu erau realizate, se afla în fața unui risc semnificativ de a nu se dezvolta normal. Atașamentul fundamental al copilului se manifesta față de părinții adoptivi, de vreme ce acesta locuia cu ei aproape de la naștere, iar adopția i-ar fi dat simțul apartenenței și al securității pentru o perioadă mai mare decât simplul plasament într-o familie adoptivă.

Într-o hotărâre pronunțată pe 30 noiembrie 2017 (vezi [Nota informativă 212](#)), o Cameră a Curții a conchis cu patru voturi la trei că a existat o încălcare a articolului 8. În viziunea Curții, dat fiind faptul că nu a existat o evoluție pozitivă privind competența maternală a primei reclamante în situațiile de contact de-a lungul celor trei ani în care a beneficiat de drepturile de acces, că procesul de luare a deciziilor a fost corect și având în vedere că autoritățile naționale beneficiau de contactul direct cu toate persoanele vizate, măsurile contestate au fost justificate de circumstanțele excepționale și au fost motivate de o exigență mai importantă care avea legătură cu interesul superior al copilului.

Pe 9 aprilie 2018, cazul a fost trimis la Marea Cameră, la cererea reclamanților.

În drept – Articolul 8: Având în vedere jurisdicția ei temporală, Curtea și-a axat analiza pe controlul efectuat de Tribunalul municipal în hotărârea sa din februarie 2012. Tribunalul municipal a fost compus dintr-un jurist, un psiholog și un om obișnuit. Acolo a avut loc un proces care a durat trei zile, la care prima reclamantă a participat împreună cu avocatul ei și în cadrul căruia au dat declarații douăzeci și unu de martori, inclusiv experți. Mai mult, acesta a acționat ca o instanță de recurs, iar proceduri similare au fost derulate în cadrul Comisiei regionale a bunăstării sociale, care avea o componență similară cu cea a Tribunalului municipal și care a oferit o motivare la fel de extinsă. Hotărârea sa a fost supusă controlului în procedurile de recurs din fața Înaltei Curți, care au fost însă examinate de Comisia Curții Supreme de soluționare a recursurilor.

Impunerea măsurilor contestate a depins în principal de capacitatea părintelui biologic de a îngriji copilul. Potrivit Tribunalului municipal, trebuia considerat ca fiind probabil ca prima reclamantă să nu-i ofere îngrijire lui X în mod permanent sau ca X să devină atât de atașat față de casa sa adoptivă și de mediul ei încât, pe baza unei evaluări generale, se părea că îndepărtarea sa ar prezenta probleme serioase pentru acesta. Nimic din dosarul cauzei nu indica îmbunătățirea abilităților parentale ale primei reclamante de la pronunțarea hotărârii curții de apel din aprilie 2010. Prima reclamantă nu a realizat că l-a neglijat pe X și că era incapabilă să-i acorde atenție acestuia și a ceea ce era mai bine

pentru el. Reclamanta s-a căsătorit și a născut un al doilea copil, însă Tribunalul municipal nu a considerat decisiv acest factor în privința capacității sale de a-l îngriji pe X. Acesta era un copil deosebit de vulnerabil, care a experimentat neglijențe grave și periculoase pentru viață în timpul primelor trei săptămâni de la naștere. Tribunalul național a mai ținut cont de modul în care au avut loc sesiunile de contact dintre mamă și copil. Mai mult, de vreme ce X a trăit în familia sa adoptivă timp de trei ani și nu o cunoștea pe prima reclamantă, acesta a conchis că întoarcerea lui X către reclamantă ar presupune, între altele, o mare capacitate de a empatiza cu copilul și de a-l înțelege și probleme pe care acesta le-ar experimenta, ceva ce prima reclamantă și familia ei erau incapabili să ofere.

Curtea a fost pe deplin conștientă de interesul primordial al copilului în procesul de luare a deciziilor. Totuși, autoritățile naționale nu au încercat să efectueze un exercițiu veritabil de punere în balanță între interesele copilului și cele ale familiei sale biologice, ci s-a axat pe interesele copilului, în loc să caute să combine ambele seturi de interese. Mai mult, acestea nu au avut în vedere la modul serios posibilitatea reunificării copilului cu familia sa biologică. În acest context, Curtea nu a fost convinsă, în special, că autoritățile naționale competente au analizat în mod adecvat posibila importanță a faptului că la data la care prima reclamantă a cerut ridicarea ordinului privind îngrijirea sau, ca alternativă, acordarea unui drept extins de contact, aceasta s-a căsătorit și a născut un al doilea copil. În această privință, de vreme ce decizia Tribunalului municipal a avut ca premise, în mare parte, o evaluare privind lipsa de capacitate a reclamantei de a acorda îngrijiri, baza factuală pe care s-a bazat în acea evaluare a părut să dezvăluie mai multe carențe în procesul de luare a deciziilor.

Deciziile supuse analizei au fost luate într-un context în care a existat un contact foarte limitat între prima reclamantă și X. Organizarea aranjamentelor privind contactul nu a fost deosebit de favorabilă pentru a le permite să aibă legături liber. Deși sesiunile de contact nu au funcționat bine adesea, se pare că nu s-a făcut nimic pentru a se încerca o organizare alternativă a aranjamentelor privind contactul. Contactele rare au oferit probe limitate pentru a se trage concluzii clare despre abilitățile de îngrijire ale primei reclamante.

Mai mult, în ciuda unei cereri în acest sens, nu a fost dispusă efectuarea niciunui raport de expertiză la zi. Atunci când a fost pronunțată hotărârea contestată, cele două rapoarte existente erau vechi de doi ani. Doar unul dintre rapoarte se baza pe observațiile privind interacțiunea dintre reclamantă și atunci numai cu două ocazii. Lipsa unei expertize noi a limitat în mod substanțial evaluarea factuală a noii situații a primei reclamante și a aptitudinilor ei de a acorda îngrijiri la momentul de timp relevant. În aceste circumstanțe, nu se putea reține, în mod rezonabil, împotriva primei reclamante că nu a apreciat că procedurile judiciare repetate ar putea să-i dăuneze copilului pe termen lung.

În plus, Tribunalul municipal s-a referit doar la descrierea scurtă a vulnerabilității lui X, descriere făcută de experți, în special la faptul că X era ușor stresat și că avea multă nevoie de liniște, siguranță și sprijin, făcând trimitere la rezistența sa și la renunțarea la contactul cu prima reclamantă, mai ales când era confruntat cu ieșirile ei emoționale. Tribunalul nu oferea vreo informație despre cum putea continua această vulnerabilitate, în ciuda faptului că X trăia sub îngrijire adoptivă de la vârsta de trei săptămâni. Având în vedere gravitatea intereselor în discuție, le revenea autorităților competente să evalueze mai detaliat vulnerabilitatea lui X în procedurile supuse controlului.

În aceste circumstanțe, având în vedere în special probele limitate care puteau fi extrase din sesiunile de contact între mamă și fiu, coroborate cu eșecul, în pofida noii situații familiale a primei reclamante, de a dispune o expertiză nouă privind capacitatea ei de a acorda îngrijirea adecvată, deși acesta a reprezentat un factor central în analiza Tribunalului municipal, și având în vedere, de asemenea, lipsa motivării în privința vulnerabilității continuate a lui X, procesul de luare a deciziilor care a condus la hotărârea contestată din februarie 2012 nu s-a desfășurat de o manieră care să asigure luarea corectă în considerare a tuturor viziunilor și intereselor reclamantilor. Astfel, procedura în discuție nu a fost însoțită de garanții comensurabile cu gravitatea ingerinței și cu importanța intereselor în discuție.

Concluzie: încălcare (treisprezece voturi la patru).

Articolul 41: 25,000 EUR pentru prima reclamantă, în privința prejudiciului moral suferit; constatarea existenței unei încălcări a constituit, în sine, o satisfacție echitabilă suficientă cu privire la prejudiciul moral suferit de cel de-al doilea reclamant.

(Vezi și *Aune v. Norvegia*, [52502/07](#), 28 octombrie 2010, [Nota informativă 134](#); și Fișa privind [drepturile copilului](#))